

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІНФРАСТРУКТУРИ ТА ТЕХНОЛОГІЙ
КИЇВСЬКИЙ ІНСТИТУТ ВОДНОГО ТРАНСПОРТУ
ІМЕНІ ГЕТЬМАНА ПЕТРА КОНАШЕВИЧА-САГАЙДАЧНОГО

ФАКУЛЬТЕТ СУДНОВОДІННЯ
КАФЕДРА ПСИХОЛОГІЇ ТА СОЦІАЛЬНО-ГУМАНІТАРНИХ
ДИСЦИПЛІН

«ЗАТВЕРДЖУЮ»

в.о. завідувача кафедри

к.психол.н., доцент

«29» серпня 2023 р.

 Олена ТИРОН

СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ
«ПСИХОЛОГІЯ УСПІХУ»

ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Викладачка	Могильова Наталія Миколаївна Доцент кафедри психології та соціально-гуманітарних дисциплін, кандидат психологічних наук, доцент.
Контактний телефон	+38(050)-344-4889
E-mail	
Офіційна назва освітньої програми	Психологія бізнесу
Рівень вищої освіти	Освітньо-професійний (перший)
Ступінь вищої освіти	Бакалавр
Галузь знань	05 «Соціальні та поведінкові науки»
Спеціальність	053 «Психологія»
Спеціалізація	-
Обсяг дисципліни в кредитах ECTS	4
Статус дисципліни	Вибіркова
Мета вивчення дисципліни	ознайомлення студентів з психологічними засадами досягнення професійного успіху та формування у них мотивації досягнення
Інтегральна компетентність, загальні компетентності, спеціальні (фахові) компетентності	ІК. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у сфері психологічних наук, що передбачають застосування основних психологічних теорій, методів і характеризуються комплексністю й невизначеністю умов. ЗК1. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях. ЗК2. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність приймати обґрунтовані рішення.
ЗК10. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.
СК3. Здатність до розуміння природи поведінки, діяльності та вчинків.
СК4. Здатність самостійно збирати та критично опрацьовувати, аналізувати та узагальнювати психологічну інформацію з різних джерел.
СК11. Здатність до особистісного та професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку.

ЗМІСТ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ ЗА ТЕМАМИ

Змістовий модуль 1. МОТИВАЦІЯ ЯК ЧИННИК ЖИТТЄВОЇ УСПІШНОСТІ

Тема 1. Мотивація і успішність діяльності

Психологічний зміст понять «потреба», «мотив», «мотивація». Мотивація у структурі особистості. Мотивація та регуляція діяльності. Особистісні та ситуаційні детермінанти мотивації. Функції мотивації. Структура мотивації. Обмеження та перспективи сучасної психології мотивації. Психологічні теорії мотивації. «Завчена безпорадність» у дослідженнях мотивації.

Тема 2. Психологічна класифікація мотивів діяльності

Полімотивованість діяльності. Мотив досягнення успіху та мотив уникнення невдач. Чинники та мотиви досягнення. Чинники та мотиви уникнення невдач. Повнота і збалансованість структури мотивації досягнення. Основні класифікації мотивів (М.Ш. Магомед-Емінова, В. Хеннінга, У. Дісі, Х. Хекхаузена). Вивчення зовнішньої і внутрішньої мотивації у вітчизняній і зарубіжній психології.

Мотивація просоціальної поведінки (підхід С. Шварца). Мотивація агресивної поведінки. Мотивація влади.

Змістовий модуль 2. МОТИВАЦІЯ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ У ЗАБЕЗПЕЧЕННІ ЇЇ УСПІШНОСТІ

Тема 3. Теорії вивчення мотивів праці

Вивчення мотивів праці в рамках класичної теорії організації та управління Ф. Тейлова, А. Файоля. Мотивація у неокласичній теорії управління Е. Мейо, Г. Зімеля, Ч. Кулі. Використання теорії потреб А. Маслоу при вивченні мотивів праці. Двофакторна теорія мотивації І. Герцберга. Теорія мотивації К. Альдерфера (ERG). Теорія «Х» і теорія «У» Д. Мак-Грегора. Мотивація керівника.

Тема 4. Ефективна мотивація персоналу

Типи мотивації працівника та особливості їх мотивування. Основні напрями роботи психолога з розвитку мотиваційної сфери. Особливості розвитку мотивації працівників. Мотивуючі чинники діяльності. Спеціальні прийоми розвитку мотивації працівників організацій. Мотиваційний тренінг. Техніки роботи з мотиваційними структурами.

Тема 5. Психологічні чинники кар'єрного зростання

Кар'єра та її види. Посадове та професійне зростання. Ділова кар'єра: горизонтальна, вертикальна. Види кар'єри: внутрішньоорганізаційна, міжорганізаційна (спеціалізована, неспеціалізована). Ступінчаста й прихована кар'єра. Моделі ділової кар'єри: трамплін,

сходи, змія, роздоріжжя. Конфігурація кар'єри за Драйвером: цільова, спіральна, монотонна, скороминуща, стабілізаційна, згасаюча. типи й етапи кар'єрного шляху. Чинники кар'єрного зростання: посадові шаблі та рівні ієрархії; шаблі кваліфікаційної драбини й професійні розряди; статусні ранги; ступені влади; рівні матеріального статку. Кар'єра й життєві принципи.

Змістовий модуль 3. ПСИХОЛОГІЧНІ ЗАСАДИ УСПІШНОСТІ ПРОФЕСІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ

Тема 6. Психологічна сутність професійного успіху

Поняття успіху та невдачі. Побутові та науково-психологічні уявлення про успіх та невдачі. Зовнішні та внутрішні чинники, які перешкоджають успіху особистості. Невдача як перешкода у досягненні успіху. Успішність особистості як психологічний феномен. Індивідуальні якості особистості, спрямованої на успіх. Оптимізм-песимізм як детермінанти успіху й невдачі. Шляхи досягнення життєвого та професійного успіху.

Тема 7. Мотивація досягнення успіху як чинник професійного розвитку особистості

Самопрограмування на успіх у професійній діяльності. Знання своїх сильних і слабких сторін. Психологічні установки на досягнення успіху. Оптимістичне налаштування у процесі професійної діяльності. Психологічний захист і невдача. Подолання стресу на шляху досягнення професійного успіху. Способи саморегуляції й виходу зі стресових станів: психогімнастика, аутогенне тренування, фізичні методи відновлення.

Тема 8. Лідерство й харизма у досягненні професійного успіху

Порівняльний аналіз понять «лідерство» й «харизма». Роль харизми у розвитку лідерських якостей особистості. Лідерські якості, що сприяють досягненню професійного успіху. Види лідерства: конструктивне, деструктивне, нейтральне. Роль харизми у побудові кар'єри.

Тематика практичних занять:

Практичне заняття №1. Мотивація у структурі психічної регуляції

Практичне заняття №2. Психологічна класифікація мотивів діяльності

Практичне заняття №3. Вітчизняні та зарубіжні теорії мотивації.

Практичне заняття №4. Ефективна мотивація персоналу.

Практичне заняття №5. Психологічні чинники кар'єрного зростання

Практичне заняття №6. Особистісні детермінанти досягнення життєвого та професійного

Практичне заняття №7. Визначення мотивації успіху особистості.

Практичне заняття №8. Лідерські якості особистості як чинники життєвого і професійного успіху.

Практичне заняття №9. Знання і досвід як чинники успіху

Практичне заняття №10. Вплив І та, EQ на успішність особистості

Практичне заняття №11. Локус контролю та успішність особистості

Практичне заняття №12. Психологічні причини життєвої неуспішності та шляхи її подолання

Приклад тестового завдання:

Психологічними складовими успішності є:

- а) рівень домагань;
- б) самооцінка;
- в) мотиви;
- г) спрямованість на досягнення;
- д) спрямованість на уникання невдач;
- е) ціннісні орієнтації.

Для стимулювання науково-дослідницького й творчого інтересу здобувачів вищої освіти і здобуття ними навичок практичної психологічної діяльності вони залучаються до виконання додаткових видів робіт в певних проектах, ця діяльність враховується при підведенні підсумків роботи здобувачів вищої освіти у семестрі. Так, наприклад, здобувачам вищої освіти може бути запропоновано виконання рефератів за темами дисципліни «Психологія успіху» та захист їх на практичному занятті із супроводом у вигляді презентації. Найкращі реферати рекомендуються до виступу на науково-практичній конференції.

Орієнтовна тематика рефератів:

1. Категорія успіху в психології
2. Поняття успіху в психології.
3. Поняття життєвого та соціального успіху.
4. Складники орієнтації досягнення життєвого успіху особистістю: мотиваційний, рефлексивний, когнітивний, діяльнісний.
5. Формування орієнтації на досягнення життєвого успіху у сучасної молоді
6. Мотив досягнення успіху та мотив уникнення невдачі. Концепція Х.Хекхаузена.
7. Основні мотиви досягнення.
8. Чинники розвитку мотивації досягнення.
9. Структура мотивації досягнення.
10. Особистісна зрілість та життєва компетентність як основа формування орієнтації на досягнення особистістю життєвого успіху
11. Бар'єри на шляху досягнення життєвого успіху особистості та методи їх подолання.
12. Психологічна компетентність як запорука життєвого успіху.

Програмні результати навчання	ПР1. Аналізувати та пояснювати психічні явища, ідентифікувати психологічні проблеми та пропонувати шляхи їх розв'язання. ПР2. Розуміти закономірності та особливості розвитку і функціонування психічних явищ в контексті професійних завдань. ПР4. Обґрунтовувати власну позицію, робити самостійні висновки за результатами власних досліджень і аналізу літературних джерел. ПР9. Пропонувати власні способи вирішення психологічних задач і проблем у процесі професійної діяльності, приймати та аргументувати власні рішення щодо їх розв'язання. ПР10. Формулювати думку логічно, доступно, дискутувати, обстоювати власну позицію, модифікувати висловлювання відповідно до культуральних особливостей співрозмовника. ПР15. Відповідально ставитися до професійного самовдосконалення, навчання та саморозвитку. ПР16. Знати, розуміти та дотримуватися етичних принципів професійної діяльності психолога.
Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль: практичні роботи , модульні контрольні роботи Підсумковий контроль: залік

ОЦІНЮВАННЯ

Форми поточного та підсумкового контролю	Поточний контроль – 100 балів

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РЕЗУЛЬТАТІВ НАВЧАННЯ

Підсумкові бали з навчальної дисципліни визначаються як сума балів, отриманих здобувачем протягом семестру.

Залік

Питання 1	Питання 2	Питання 3	Питання 4	СУМА
10 балів	10 балів	10 балів	10 балів	40 балів

Практичні заняття

п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	п/р 1	СУ-МА
2 б.	3 б.	2 б.	3 б.	2 б.	3 б.	2 б.	3 б.	2 б.	3 б.	2 б.	3 б.	30 б.

Контрольні роботи (МКР)

МКР 1	МКР 2	СУМА
10 балів	10 балів	20 балів

Підсумкова оцінка виставляється з урахуванням суми всіх балів, з додаванням 10 балів за ведення конспекту.

Відповідність підсумкової семестрової рейтингової оцінки в балах оцінці за національною шкалою та шкалою ECTS

Оцінка за 100-бальною шкалою університету / Grade according to 100-points scale of university	Оцінка за національною шкалою / Grade according to the national score		Оцінка за шкалою ECTS / Grade according to ECTS scale
	Диференційована оцінка / Differentiated grade	Недиференційована оцінка / Undifferentiated grade	
90-100 (творчий рівень)/(creative level)	5 (відмінно) / (excellent)	Зараховано / Passed	A
82-89 (високий рівень)/(high level)	4 (добре) / (good)		B
75-81 (достатній рівень)/(sufficient)			C

level)			
64-74 (задовільний рівень)/(satisfactory level)	3 (задовільно) / (satisfactory)		D
60-63 (задовільний рівень)/(satisfactory level)			E
35-59 (низький рівень)/(low level)	2 (незадовільно з можливістю повторного складання) / (unsatisfactory with the possibility to repass the exam)	Не зараховано з можливістю повторного складання / Failed with the possibility to repass the credit	FX
0-34 (незадовільний рівень)/(unsatisfactor y level)	2 (незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни) / (unsatisfactory with the compulsory repeating of the course)	Не зараховано - з обов'язковим повторним вивченням дисципліни / Failed with the compulsory repeating of the compulsory repeating of the course	F

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Астафурова Г.В. Психологічні особливості студентів, успішних у навчанні // Вісник психології та педагогіки [Електронний ресурс]. – К.: Педагогічний інститут Київського університету імені Бориса Грінченка, Інститут людини, 2015. – Випуск 17 – Режим доступу до збірника : http://www.psyh.kiev.ua/Збірник_наук._праць._-_Випуск_17
2. Базика Є.Л. Стан прокрастинації як чинник, який пригнічує формування успішної особистості студента: результати дослідження / Базика Є.Л. // [науково-практичний та освітньо-методичний журнал «Практична психологія та соціальна робота» / гол. ред. О.В. Губенко]. – Київ: №5 – 2014. – С. 23-30.
3. Гілберт, Деніел. Спотикаючись об щастя. Позитивна психологія [Текст] / Деніел Гілберт ; [пер. з англ. Леся Герасимчука]. - Харків : Клуб Сімейного Дозвілля, 2019. - 268, [2] с.
4. Закалик Г.М. Психологія розвитку та успіху особистості [Текст] : навч. посіб. / Г. М. Закалик, Ю. М. Терлецька, Н. М. Шувар ; Нац. ун-т "Львів. політехніка". - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. - 487 с
5. Карамушка Л.М. Методики дослідження перфекціонізму, трудоголізму та прокрастинації особистості [Текст] : метод. посіб. / Л. М. Карамушка, О. І. Бондарчук, Т. В. Грубі ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка НАПН

України, ДВНЗ "Ун-т менеджменту освіти", Київ. ун-т ім. Бориса Грінченка. - Київ ; Кам'янець-Подільський : Аксіома, 2019. - 79 с

6. Мотивація студентів як запорука успішного професійного розвитку / Н. П. Коваленко, Н. О. Боброва, О. В. Ганчо, С. В. Зачепило // Медична освіта. – 2020. – № 3. – С. 43–48.
7. Освітні інновації: філософія, психологія, педагогіка [Текст] : зб. наук. ст. : у 2 т. / [за заг. ред. О. В. Зосименко ; редкол.: М. А. Бойченко та ін.] ; КЗ Сум. обл. ін-т післядиплом. пед. освіти [та ін.] . - Суми : Цьома С. П., 2019.
8. Павлюк М.М. Психологія розвитку самостійності майбутнього фахівця [Текст] : автореф. дис. ... д-ра психол. наук : 19.00.07 / Павлюк Марія Михайлівна ; Нац. акад. пед. наук України, Ін-т психології ім. Г. С. Костюка. - Київ, 2019. - 42 с. : рис.
9. Психологія національної безпеки і благополуччя особистості [Текст] : тези І Міжнар. наук.-практ. конф., 14-15 берез. 2019 р. / [упоряд. О. А. Лещинська] ; Нац. ун-т "Львів. політехніка", Ін-т права та психології, Каф. теорет. та практ. психології. - Львів : Вид-во Львів. політехніки, 2019. - 219 с
10. Отич О. М. **Духовність** – основа екологічного мислення / О. М. Отич; НАПН України // Освіта і суспільство. – 2020. – № 2-3 (23-24), [лют. – берез.]. – С. 3.
11. **Духовність** – екологія – виховання – стратегічні вектори сталого розвитку українського суспільства // Рідна школа. – 2020. – № 2-4 (1066-1068). – С. 70- 73.

Допоміжна

1. Бабина Т. Г., Єршова О. П. Успішність як багатовимірний феномен // Міжнародна науково-практична конференція «Успішність особистості: потенціал та обмеження» [Електронний ресурс]. – Режим доступу до збірника: <http://www.psychscience.com.ua/department/oklad.php?mova=ua&scho=ua/knopki/konfer-2010/index.php>
2. Балецька Л. М. Психологічні особливості атрибуції успіху у професійному самовизначенні студентів вищих навчальних закладів / Л. М. Балецька – автореф. дис. канд. психолог. наук. – Острог, 2014. – 21 с.

Інформаційні ресурси в Інтернеті

1. Електронна бібліотека Національної бібліотеки України ім. В. І. Вернадського (www.nbuv.gov.ua)
2. [Журнал HRMagazine](http://www.hrm.ua/article/trening_dlja_trenera) http://www.hrm.ua/article/trening_dlja_trenera
3. <http://snpt-psychology.at.ua/index/monografiji/0-25> - он-лайн бібліотека
4. Електронна бібліотека НАПН України <https://lib.iitta.gov.ua/561/>

ПОЛІТИКА ДИСЦИПЛІНИ

Щодо академічної доброчесності

Дотримання академічної доброчесності ґрунтується на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та

викладачів ДУІТ:

Кодекс академічної доброчесності Державного університету інфраструктури та технологій <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Положення про систему забезпечення академічної доброчесності у Державному університеті та технологій Положення про Комісію з академічної доброчесності у ДУІТ та Комісію з етики та управління конфліктами у сфері академічної доброчесності у ДУІТ <https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>

Порушення [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#) є серйозним порушенням, навіть якщо воно є ненавмисним.

Списування під час контрольних заходів заборонені.

Усі письмові роботи, виконані в електронному вигляді (реферати), перевіряються на наявність плагіату згідно з [Положенням про порядок перевірки навчальних, кваліфікаційних, науково-методичних наукових та інших робіт на наявність ознак академічного плагіату у ДУІТ](#). У випадках виявлення порушення – реагування відповідно до [Кодексу академічної доброчесності ДУІТ](#).

Щодо відвідування

Відвідування занять є обов'язковим компонентом оцінювання, за яке нараховуються бали. За об'єктивних причин (хвороба, міжнародне стажування, індивідуальний графік тощо) навчання може відбуватися в онлайн (або змішаній) формі за погодженням із деканом факультету.

Неформальна освіта

Можливість зарахування результатів неформальної освіти регламентується «[Положенням про визнання результатів навчання, отриманих у неформальній освіті здобувачами вищої освіти ДУІТ](#)».

<https://duit.edu.ua/public-information/legal-framework/>